

ПЕРЕДМОВА

19 березня 2021 р. на історичному факультеті Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова за багаторічною традицією, але цього разу в дистанційному форматі, проходять Всеукраїнські драгоманівські читання молодих істориків «Україна в європейській та світовій історії: сучасний науковий та освітній дискурс». Цьогорічна конференція вже десята – ювілейна! Науковий форум бере свій початок ще з 2007 року, і, приємно відзначити, що конференція не втрачає своєї актуальності, а лише набирає обертів, і з роками стала справжньою візитівкою студентської та аспірантської науки в НПУ імені М. П. Драгоманова. За майже 15 років захід став справді невід’ємним атрибутом презентації наукових здобутків молодих істориків – представників різних ЗВО та наукових установ України, а вони щороку з нетерпінням чекають на його проведення.

Всі ці роки ініціатором, натхненником та організатором конференції був і залишається завідувач кафедри джерелознавства та спеціальних історичних дисциплін, професор Олександр Валентинович Потильчак. За його словами з 2007 року драгоманівські читання молодих істориків стали майданчиком для презентації, обміну досвідом наукових досліджень, платформою отримання нових знань у методології та методиці історичних студій для багатьох сотень студентів, аспірантів, співробітників академічних інститутів. На досвіді конференції вже сформувалися цілі покоління істориків. Є чимало тих, хто розпочав свою участь в ній як студент чи аспірант, а нині вже є кандидатами і докторами історичних наук, які сьогодні скеровують до участі в конференції вже своїх учнів.

Драгоманівські читання молодих істориків – конференція всеукраїнська. Кожного разу участь в ній беруть представники різних ЗВО та академічних установ з усієї України, а багато років поспіль її учасниками є школярі-старшокласники – члени Малої академії наук України. Відтак форум став своєрідною об’єднавчою ініціативою в царині, якщо можна так казати, молодіжної історичної науки.

Драгоманівські читання є також і майстер-класом для молодих науковців, де переплелися досвід і новації, амбіції та сміливість, креативність і науковість. Щоразу формат проведення пленарних засідань конференції передбачає участь у них знаних спікерів – відомих в Україні та за кордоном науковців, які з задоволенням діляться власним досвідом наукових досліджень з юними колегами. Поважними гостями конференції є відомі історики – випускники історичного факультету різних років. Це, зокрема, члени-кореспонденти НАН України О. П. Рєєнт та В. М. Даниленко, провідні науковці Інституту історії НАН України, доктори історичних наук, професори В. І. Марочко, О. Є. Лисенко, Б. В. Черкас, Т. В. Чухліб, кандидати історичних наук, доценти А. Г. Бульвінський, О. О. Маєвський, О. А. Алфьоров та багато інших.

Постійними учасниками пленарних засідань конференції є наші добрі друзі та партнери: головний науковий співробітник Інституту політичних та етнонаціональних досліджень імені І.Ф.Кураса НАН України, доктор історичних наук, професор Ю. І. Шаповал, завідувач відділу джерелознавства нової історії України Інституту української археографії та джерелознавства імені М. С. Грушевського НАН України, доктор історичних наук, старший науковий співробітник І. Б. Гирич, старший науковий співробітник відділу історії державного терору радянської доби Інституту історії України НАН України, кандидат історичних наук, доцент О. Г. Бажан та багато інших.

Молоді науковці представляють напрацювання з напрямків археології, давньої, середньовічної, нової та новітньої історії України та країн світу, міжнародних відносин, історії мистецтв, спеціальних галузей історичної науки та методики навчання історії. Для обміну досвідом та дискусій працюють секції: археологія, історія стародавнього світу; медієвістика, ранній модерний час; історія України та всесвітня історія XIX – початку XX ст.; Україна і світ у першій половині XX ст.; актуальні проблеми історії Другої світової війни та повоєнного часу; історія постіндустріального суспільства (др. пол. XX – поч. XXI ст.); історіографія, джерелознавство та спеціальні галузі історичної науки, музеєзнавство; історія освіти, методика навчання історії.

Учасники конференції у своїх доповідях і повідомленнях висвітлюють як порівняно вивчені так і малодосліджені проблеми, порушуються актуальні та контраверсійні питання, що сьогодні стали предметом наукової й суспільної дискусії в Україні та світі. Представлені матеріали досліджень публікуються у збірнику, який має на меті популяризацію наукових історичних досліджень, розширення їх джерельної бази, проблематики, поглиблення аналізу історичних явищ і процесів, олюднення історії, наповнення її національним змістом та подолання стереотипів радянської науки, які ще простежуються й донині.

Ключовим моментом є осягнення та популяризація драгоманівської тематики. Як зазначив наш ректор академік В. П. Андрущенко у минулорічному зверненні до учасників і гостей конференції: «Михайло Петрович Драгоманов – всесвітньо відомий український публіцист, історик, філософ, економіст, громадський і культурний діяч є знаковою постаттю, що об'єднує всіх. Ця особистість накладає відбиток на всі сфери життя в соціальному просторі та історичному часі. Звернення до його теоретичної спадщини, відкриває науковцям нові горизонти та підходи для удосконалення різних процесів життєдіяльності». Підтримуємо цю думку й докладаємо зусиль щоб поширювати ідеї випробувані часом та скеровані в майбутнє.

Про важливість такого роду конференцій та необхідність розвитку студентської науки наголосив голова наукового товариства студентів та аспірантів історичного факультету студент магістратури першого року навчання Андрій Карабардін: «Конференції, присвячені студентським дослідженням, відіграють важливу роль у розвитку студентської науки в цілому. Приділена увага результатам праці студентів та їх наукових керівників, підбір, зміст актуальних і важливих тем, які обираються молоддю, практика

виступів перед публікою, вміння писати діловою українською мовою та дотримуватися дедлайнів – все це відіграє не тільки важливу роль в здобутті майбутнього фаху, а й сприяє розвитку умінь і навичок, які неодмінно знадобляться у житті. Тому проведення такого роду конференцій – важлива складова підготовки компетентної особистості та громадянина сучасного суспільства». Таке бачення очима студентів, їх зворотній зв'язок, сприйняття є тим джерелом, яке живить Драгоманівські читання!

Заохочення молодого покоління дослідників до наукової діяльності, їх підтримка та залучення до участі у наукових заходах сприяє розвитку інтелектуального потенціалу держави, що є стратегічним завданням усіх вишів України, а особливо Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Бо лише у поєднанні педагогіки й історичної науки з'являється синергія, яка формує національну свідомість та ідентичність, пропагує загальнолюдські цінності та високоморальні якості. Це у свою чергу спонукає еволюцію національної системи освіти та створює умови для підготовки фахівця європейського рівня.

Тож, маємо усвідомлювати, що успішна розбудова демократичної держави можлива лише завдяки уважному ставленню до власної історії та врахуванню уроків історичного досвіду. У цих реаліях Всеукраїнські драгоманівські читання виступають однією з платформ де історичний досвід продукується в подальші концепції і має практичне втілення в освітньому та науковому просторі!

Декан історичного факультету
Тетяна МЕЛЕЩЕНКО